

Kállai Katalin

Egyedül

Külön falka – Kis Hajni filmje

„Kíván még valamit elmondani?
Nem."

Kis Hajni első nagyjátékfilmje számos nemzetközi rövidjátékfilmes elismerés után született. A *Last Call*nál már tudtuk – nem kellett hozzá legújabb mozija, a *Külön falka* –, hogy a rendező kamerával a kezében született. Azon át látja a világot. Egy világot, amelyben nincs semmi különleges, semmi váratlan, elég, ha lemegyünk az utcára és ott zúg, zsibong körülöttünk. Ám a „szem", amely a kamerán keresztül figyeli, többet lát, mint mi. Meglátja a fát, és a fától az erdőt. A valóság mögötti valóságot. A valóság valóságát. A mocsokból kivillanó harmóniát, a fájdalom mögött megbújó béke nehezen hihető ígéretét. Mi a titka? A művészet lényegi eleme, az örök megfejthetetlenségbe rejtett empátia. A világ működésének értelmezhetőségébe vetett hit. A létezés reményvesztettségén magát pillanatokra átverekedő öröm.

Az evésről...

A történet az evés aktusával indul. Az evés, mint alapvető emberi szükséglet – és mint az egyik legősibb lélektani kapocs – az egymástól távolra sodródott börtönviselt apa és tizenkét éves kislánya önnön dimenzióiból kibillent kapcsolatának érzékeny jelrendszere. Egy határozott nem a fölkínált ételre az éhes gyerek szájából, aztán a falás öröme, mint az elnyert bizalom jele. A filmet létrehozó Kis Hajni – és a vele forgatókönyvet író Szántó Fanni – a létezés elemi mozzanatait gondolja újra, formálja hozzá világunkhoz.

A szépségről...

Horváth Zorka Nikije még gyerek. Távol a felnőttléttől. Gyerek, aki gyerekként reagál a körülötte lévő világra. Hazugságai egy formálódó karakter önmentő gesztusai. Egyszerre váltanak ki együttérzésből fakadó, csillapíthatatlan fájdalmat s föl-fölhorgadó ellenszenvet. Hasonlóan a börtönből előkerült, agresszivitásra hajlamos, lényében mégis az emberi lét

eredendő naivitását őrző apjához. Bizarr játékot űz erkölcsi érzékünkkel a történet. Dietz Gusztáv Tiborja az ellentmondásos lelkületű bűnelkövető áldozati mivoltát hangsúlyozza, akit a szociális hierarchia lök oda, ahol a társadalom már nem képes megteremteni az emberi lét alapvető testi-lelki feltételeit. Csupáncsak lélegeztetőgépen tartja. Karakterének erős jellemvonása a fizikuma. A férfitest szépsége, amely szégyenérzet nélkül tárja elénk önnön hibáit. A sérülések tarkította, tetoválások takarta szépség, amit a gyerek ugyanúgy a génjeiben hordoz. Ám a test reprezentálta esztétikum (mint ősi filmes eszköz) itt többletjelentést kap. Fel-felsistergő ellenpontja a környezetének.

Egy fáról a parkban...

Kis Hajni sűrű szimbolikájú, végsőkig letisztult képekkel meséli a száraz valóságot. Egy gyerekláb piszkos zokniban, egy soha nem látott hercegnőjelmez elárvult műanyagtiarája, egy repedezett törzsű ősfa a nagyvárosi vadonban. A fa, mint olyan – metaforikus rokonságban a *Last Call* sokat megélt szobanövényével – mindenekelőtt primer jelentést hordoz. Nincs benne semmi tolakodó, csupán a jelentésrendszer szétszálazható elemeinek egyike. Ekként kerekedik a teljes jelrendszer fölé.

A nyelvről...

A képi nyelv mindenütt felleli a rútságban is megtalálható szépséget. A szöveg nyelve némelykor hullámzó. A fővárosi szórakozóhelyen kidobóként üzemelő apa és az iskoláslány dialógusai olykor becsekkolnak a – legújabb – újmagyarba, máskor a szövegnek nincs azonosítható stílusa. Úgy működik, ahogy a harmadik évezredben állandósuló nyelvi forradalom. Lényegét tekintve megfoghatatlan. Nyomokban őrzi a budapesti iskolaként elhíresült filmes vonulat beszélt nyelvi tradícióit, s levetve előítéleteinket még azt is elhisszük neki, hogy a mulató egyik vendégét kómáig ütlegelő Tibor s a rendőrnyomozó adott esetben a mintázatokról társalog.

A zene ritmusa...

A zene ritmusa olykor a háttérben dohog. Reflektálatlanul. Szép lassan kezdjük csak a bőrünkön érezni. Miként annyi mást, ami fontos. Az evidenciaként megjelenő nagyvárosi viseletek nyomasztó mivoltát, egy melltartó historikusan értelmezhető hiányát, vagy azt a mélyen megbúvó társadalmi drámát, amely a kezelhetetlen indulatok fenyegetően globálissá nőtt világába kalauzol. Oda, ahol élünk. Oda, ahol minden szereplő magával cipeli a maga sorskönyvét. Ahol – lakótelepi ősanyaként – Füsti Molnár Éva nagyanya figurája is kénytelen megélni a maga maira szabott antik tragédiáját.

Egy film, ami fáj...

...ugyanakkor örömmel tölt el. Belemászik a fejünkbe. Krimi izgalmú fordulatokat hoz. Nem másolja, használja a filmművészetet. Itt a *Thelma és Louise* dereng fel egy pillanatra, ott a közép-európai bezártságon nevelkedett magyar filmtörténet, amott egy másik road-movie, miközben egy semmiből előbukkanó benzinkutasnak sikerül a lehetetlen – a társadalom menthetetlenségéről alkotott előítéleteinket egyetlen gesztusával feloldani. De akárhogy is, önmaga marad... Egy önazonos film, amely mindvégig hirdeti, hogy egy falkához tartozunk. Még akkor is, ha már a falka sem falka. Ha végérvényesen magunkra maradtunk. Ha egyedül kell megküzdenünk azzal, ami bennünk lakozik. „Az állat bennem oly esendő." Tolakszik elő nem véletlenül a középkori könyörgés, amely az Enyedi Ildikó vászonra fogalmazta Füst Milán-regényt indítja. A mondat, amely Kis Hajni filméjére még inkább igaz.

(A Külön falka a Nemzeti Filmalap Inkubátor Programjának a támogatásával készült, emellett két szlovák pályázaton is nyert, így koprodukcióként valósult meg. A Karlovy Vary Nemzetközi Filmfesztivál First Cut Lab programjában Eastern Promises – Ígéretes Kelet-európai Alkotás – kategóriában kapott díjat.)